

Eesti Energeetika Veteranide Ühenduse

koosoleku memo nr 9/2018

13.12.2018

Tallinn, Eesti Energia, Lelle 22

Koosolekust võttis osa 29 Ühenduse liiget.

Päevakorras:

1. Arvi Hamburgi ettekanne „Eesti TA energeetikanõukogu tööst“.
2. Informatsioonilised teated.

Koosoleku juhataja Rein Talumaa teavitas koosolijaid energeetikaveteranide juubelitest ja auväärsetest sünnipäevadest.

Juubilar Tõnu Truupõld sai 80-aastaseks ning

Väino Kõppo sai 84-aastaseks,

Mati Valdma sai 82-aastaseks ja

Aarne Prei sai 82-aastaseks.

1. Meie Ühenduse liige Teaduste Akadeemia Energeetikakomisjoni esimees TTÜ/TalTechi professor Arvi Hamburg räägib oma ettekandes selle komisjoni visioonist, missioonist ja ülesannetest. Komisjonil on õigus teavitada avalikkust oma energeetikaalastest seisukohtadest. Komisjonil ei ole oma eelarvet ega ühtegi palgelist töötajat, ükski komisjoni liige ei tee uurimisi ainult selleks, et komisjoniga midagi välja tuua. Kõik komisjoni liikmed teevad oma põhitööd oma tööandja näpunäidete järgi ja meie otsused tulenevad komisjoni liikmete teadmistest ja kogemustest energeetika alal. Energeetika on kõik alates maavaradest, põlevkivist, gaasist ja elektrienergiast. Kui eesmärkide seadmisel poliitik ütleb, et ta arvab nii, siis meie teadmised põhinevad faktidel. Energeetikateaduse oskusteave säilib meil selle ajani kuni me veel põlevkivi kaevandame. Meiepoolne avalikkuse teavitamine on neutraalsem kui firmadepoolne ärilise huviga seotud teave. Praegu on käimas diskussioon biometaanitootjatega, kes arvavad, et nad võiksid Eesti Energia sellealase tarbimise katta. Teadlaste teadmine ja uuring ei tohiks jääda paberile, vaid see peaks saama rakenduse ettevõtluses. TA EK otsused edastatakse soovituslike dokumentidena Riigikogule, Vabariigi Presidendile, Vabariigi Valitsusele ja TA juhatussele. Energeetikakomisjoni istungid protokollitakse ja nad on TA interneti kodulehel kättesaadavad. TA EK liikmed ei ole tingimata akadeemikud, praegu on neid meil neli. TA EK 2018. a koosolekutel käsitleti järgmisi teemasid: oktoobris põlevkivienergeetika strateegia ja PÖXIT, septembris IPS/UPS sünkroonlast lahkumine ja vesinikuenergeetika võimalustest ning aprillis Energeetikakomisjoni üldistavad seisukohad energia-majanduses.

Ettekandja avaldab veendumust, et Eesti tuumaenergeetika aeg veel tuleb, sest me ei saa tulevikus kusahilt oma põhienegiakulutusi katta. Põlevkivienergeetikat edasise CO₂ kvoodi hinnatõusu kasvades ei ole aga võimalik kasutuses hoida. Kliima soojenemist on kõige lihtsam seletada kütuse põlemisel tekkiva CO₂ mõjuga ja teha sealt järeldusi. Eesti primaarenergia bilansist on praegu 40% vedelkütused. Baltimaade elektrisüsteemi sünkroniseerimine Mandri-Euroopaga on puhtpoliitiline ambitsioon, millele ettekandja leiab õigustuse ainult ühes punktis – kui on üks majanduspiirkond, siis peab olema ka üks infrastruktuur. Praegu Eesti elektrit Venemaalt ei osta. Vesinikku on kõige lihtsam saada maagaasis sisalduvast metaanist. Tipuenergia lühiajaliseks katmiseks oleks Eestis ainus võimalus ehitada hüdroakumulatsioonielektriijaam Paldiskisse või Muugale. TTÜ magistrant Nikon Beljajev on loonud huvitava ja uudse laeval asuva seadme merelainetuses peituvat energia elektriiks muundamiseks. Rotterdami sadamas peaks see katseseade kaitsma muuli ja tootma elektrit.

Arvi Hamburgi ettekanne on kättesaadav Ühenduse kodulehel www.energiaveteran.ee ja TA interneti kodulehel <http://www.akadeemia.ee/et/akadeemia/komisjonid/> saab ettekande alusmaterjalidega põhjalikult tutvuda.

2.1 Koosoleku juhataja räägib Rein Sillametsa palvest edasi öelda, et meie veteranide töölugude esitamise tähtaeg läheneb kiiresti. Seetõttu on oluline, et kirjutajad jõuludeks saadaksid oma lood ära. Praeguse seisuga paistab, et me saame umbes 250 lk mahuga uue raamatu materjalid kokku.

2.2 Rein Talumaa räägib Varamu, endise Eesti Energeetikamuuseumi praegusest olukorrast. Eelmisel koosolekul teatas ta, et augustis oli Kadaka teel muuseumi materjalide keldri kohal sööklas lõhkenud veeboileri tõttu veeavarii ja osa muuseumi pilte ning albumeid said veekahjustusi. Seetõttu on praegune muuseumi kogude haldaja Elektrilevi arvamusel, et sealt tuleb kogud välja kolida. Pealegi seisab tulevikus kolimine ees niikuinii, kuna maja läheb tuleval aastal remonti. Elektrilevi arvab, et ainsad Tallinnas võimalikud ruumid muuseumi varade ümberpaigutamiseks oleks Põhja puisteel vana Tallinna Elektrijaama jaotusseadmes, Energia Avastuskeskuse kõrvalruumis. Umbes 20 x 3 m ruum oleks seal võimalik maksumusega 80-100 tuhat eurot hoiuruumideks ümber ehitada. Praegu on Elektrilevi koos Eesti Energiaga arvamusel, et ainuke realselt olemasolev hoiuruum asub Tartus endises Lõunavõrkude adminhoones. Meie Ühenduse juhatus on seisukohal, et museaalide hoiustamiseks oleks Tartu hoiukoht õige, kuid edaspidist museaalide kasutamist ja nende uurimist see raskendaks. Meie Ühenduse veteranide abi ja osavõtt muuseumi materjalide korrastamisel ja arhiveerimisel oleks Tartus küsitav. Samuti on Tallinnas ka muud TTÜ ja energeetikaala spetsialistide huvigrupid. Juhatus poolt saatsime kirja EE juhatuses esimehele Hando Sutterile, kus avaldasime arvamust, et Tartus oleks problemaatiline selle muuseumi materjalide efektiivne kasutamine. Muuseumi materjalid tuleks kõigepealt korrastada, seejärel digitaliseerida ning siis oleks võimalik nende uurimine ja kasutamine arvutivõrgus. Seetõttu oli meie seisukoht, et me ei toeta museaalide Tartusse üleviimist ja teeme ettepaneku siiski kaaluda veelkord ja teha kulutusi ning leida neile koht Tallinnas. Selle seisukoha edastas juhatus ka Eesti Energiakomitee. Täna meil pöördumisele veel vastust ei ole.

Koosoleku juhataja palub koosolekul osalejaid märku anda, kas nad aktsepteerivad eeltoodud juhatuses seisukohta. Koosolekust osavõtjad annavad juhatuses detsembrikuise otsuse heakskiiduks üksmeelselt kätt tõstes märku.

Rein Talumaa teatab, et Elektrilevi töötaja Raivo Rebane on Varamu tarbeks välja pakkunud Balti jaama juures Telliskivi tänaval asuva vana Tallinna peaalajaama hoonet, mis praegu on Eesti Raudtee hallata. Hoone oleks täiesti sobiv ja on vormistamisel muinsuskaitsealuseks hooneks. See hoone sobiks hästi nii asukohalt kui ka suuruselt muuseumiks.

Arvi Hamburgi, Eesti Inseneride Liidu presidendi sõnul asutati 28. veebruaril 2017. a SA Eesti Teadus- ja Tehnikamuuseumi Algatajad. Selle sihtasutuse üks tegevussuundi on Eesti Teadus- ja Tehnikamuuseumi (ETTM) taasasutamine. See muuseum loodetakse rajada praegu Balti Laeva-remonditehasele kuuluvatesse kunagistesse Noblessneri laevatehase hoonetesse Peetri 5. Noblessneri valukojas on plaanis järgmise aasta suveks luua virtuaalne teadusmuuseum.

2.3 Koosoleku juhataja teatab, et meie Ühenduse järgmine koosolek toimub 22. jaanuaril 2019 algusega kell 14.00 EE Tuleviku saalis, Lelle 22. Ettekande „Põlevkiviõli tootmisest“ teeb TTÜ emeriitprofessor Jüri Soone.

Koosolekut juhatab Rein Talumaa

Memo koostas Rein Tivas